

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (23)

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Dossiernummer
2402453

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Vatjomyrans naturreservat i Sorsele kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Vatjomyrans naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Fakta om naturreservatet

Namn	Vatjomyran
Dossiernummer	2402453
NVR-id	2062083
Kommun	Sorsele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	17 km SV om Sorsele
Mittkoordinat	602057, 7260205 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Sveaskog AB
Fastigheter	Sorseleskogen 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	143,9 hektar
Areal skogsmark	78,3 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	78,3 hektar
Areal produktiv skog	57 hektar
Areal öppen våtmark	59,7 hektar
Areal övrig öppen mark	5,6 hektar
Areal vatten	0,2 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets till stora delar urskogsartade granskogar samt dess sjöar, vattendrag och våtmarker. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är påverkat av dikning eller främmande arter så ska syftet även kunna nås genom att:

- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Vatjomyrans naturreservat är ett område med höga bevarandevärden kopplat till dess naturvärden och även dess värden för friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets grandominerade urskogsartade skogar som innehåller rikligt med naturskogsstrukturer som gamla, grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet är flerskiktat och har lång kontinuitet. I området förekommer livsmiljöer för ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter. Skogarna i reservatet har generellt en mycket låg påverkansgrad men genom delar av området finns enstaka spår av plockhuggning.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Våtmarkerna i reservatet är klassade som våtmarker med vissa naturvärden (klass 3) i den nationella våtmarksinventeringen (VMI). Hydrologin i vattendragen och våtmarkerna förefaller i huvudsak vara opåverkade men i den södra delen finns påverkan av ett dike.

Reservatet erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja orörd natur genom bärplockning, fågelskådning och annat.

I området finns viktiga livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av naturskogar och andra värdefulla naturmiljöer. Sådana områden blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

Området har i viss utsträckning hydrologisk påverkan på våtmarker och även vattenmiljöer kan vara påverkade. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av naturvårdande skötsel. Att området ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång, bro eller brygga,
5. anlägga ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
9. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
10. inplantera för området främmande arter.
11. anlägga eller bedriva akvakultur av djur, växter eller andra organismer, som exempelvis fiskodling,
12. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,
14. utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av vandringshinder.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stuga, koja, vindskydd, eldstad, led, spång eller bro.
4. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd,
5. skötselåtgärder för hydrologisk återställning i skog genom att röja och fälla buskar och träd samt dämna och lägga igen diken,
6. skötselåtgärder i våtmarker genom röjning av buskar och träd; dämning och igenläggning av diken; slåtter, bete eller annan markstörning,
7. fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag genom att ta bort vandringshinder, återföra upprepade block och sten, öppna avstängda sidofårar, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottenar eller tillföra död ved,
8. borttagande av för området främmande arter, exempelvis contortatall,
9. skötselåtgärder för att begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas,

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

10. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) normalt underhåll av väg och vägområde. Träd som fallit eller hotar att falla över väg eller vägområde får fällas men ska lämnas i naturreservatet,
- d) uppförande av sittplats och bänk, grillplats, vindskydd, skoterbro, brygga eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,
- e) fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,
- f) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar, motionsspår och skoterleder,
- g) uppförande av jakttorn,
- h) kvistning eller röjning av sly för tillskapande och upprätthållande av sikt- eller skjutgator vid jaktpass,
- i) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- j) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd från föreskrifterna.

Ärendets beredning

Vatjomyrans naturvärdesinventerades av Länsstyrelsen i inventeringen av Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar (SNUS) 2003-2004 och konstaterades då hysa höga naturvärden.

2023 tecknades en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om långsiktigt skydd av skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Överenskommelsen omfattade i

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Västerbottens län 39 områden omfattande ca 12 400 hektar produktiv skogsmark, däribland Vatjomyran.

Denna överenskommelse var ett led i genomförandet av ett regeringsuppdrag till Naturvårdsverket om att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Uppdraget hade sin grund i proposition 2021/22:58, Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund vilken baseras på Skogsutredningen 2020. Skogsutredningen sammanställde bland annat den inventering av värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav som genomfördes av länsstyrelserna fram till 2020. Efter inventeringen redovisades de värdefulla fjällnaturskogarna till Skogsutredningen som föreslog att staten bör vara en föregångare och att de statliga skogarna därmed skulle få ett formellt skydd.

Överenskommelsen avsåg huvudsakligen naturskogarna enligt Skogsutredningens betänkande. I samråd mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och berörda länsstyrelser har områdena setts över, detaljavgränsats och i vissa fall fått justerade och mer ändamålsenliga gränser i förhållande till befintligt skydd och angränsande skyddsvärda skogar

Naturreseptatet ligger inom Rans samebys renbetesmarker. Samebyn har beretts möjlighet att yttra sig.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Svemin avstyrker reservatsförslaget. De bedömer att bildandet av naturreseptatet Vatjomyran bidrar till fragmentering av det mineralintressanta området Guldlinjen och att naturreseptat inte bör bildas i området då det försvårar utvinning av värdefulla ämnen eller mineral.

Länsstyrelsens kommentar: Naturreseptatet ligger inte inom ett område av riksintresse för värdefulla ämnen och mineraler (3 kap. 7 §

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

miljöbalken). Naturreservatet berör inga gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen. Därmed finns inga formella anspråk på området för mineralutvinning. Länsstyrelsen arbetar strategiskt för att naturreservat ska bildas på de platser där de gör som allra störst nytta. Staten har i proposition 2021/22:58 och senare regeringsuppdrag till Naturvårdsverket beslutat att området ska skyddas som naturreservat, se vidare under rubriken Ärendets beredning.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har lämnat ett generellt yttrande på ett flertal reservatsremisser. SGU anser att undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter ska undantas från föreskrifterna då sådan verksamhet utförs av en statlig myndighet. SGU framför att vissa typer av undersökningsarbeten ger obefintliga eller försumbar skada på mark och omgivning. SGU avstyrker reservatsbildningar i områden där det finns utpekade riksintressen enligt 3 kap. 7 § Miljöbalken. Vidare avråder SGU starkt från reservatsbildningar när de ligger i väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential såsom Guldlinjen. SGU anser att införande av sådana naturreservat kommer att försvåra framtida eventuell utvinning i berörda områden. SGU avråder även från reservatsbildningar i områden där det finns gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har efter remisstiden varit i kontakt med SGU. Länsstyrelsen och SGU delar uppfattningen att det finns undersökningar som kan genomföras utan att bryta mot naturreservatsföreskrifterna eller påverka syftet med naturreservatet och kan därigenom genomföras utan dispensförfarande, medan mer fördjupade undersökningar kan innebära en påverkan på mark, vegetation och arter. Länsstyrelsen anser att det inte är lämpligt med generella undantag från föreskrifterna när vilka åtgärder samt omfattningen av eventuella åtgärder inte är kända i förväg men kan, med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och är förenligt med föreskriftens syfte. I enlighet med 3 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Naturreservatet ligger inte inom ett område av riksintresse för värdefulla ämnen och mineraler (3 kap. 7 § miljöbalken). Naturreservatet berör inga gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen. Därmed finns inga formella anspråk på området för mineralutvinning. Länsstyrelsen arbetar strategiskt för att naturreservat ska bildas på de platser där de gör som allra störst nytta. Staten har i proposition 2021/22:58 och senare regeringsuppdrag till Naturvårdsverket beslutat att området ska skyddas som naturreservat, se vidare under rubriken Ärendets beredning.

Sorsele kommun är inte negativ till skydd av värdefulla skogsområden men påtalar skogens övriga värden för kommunen, som bl.a. skapande av arbetstillfällen och möjlighet till rekreation. Kommunen vill att de reservat som bildas ska vara tillgängliga såväl sommar- som vintertid, att parkeringsplatser ska markeras ut och anläggas samt att skyltning till reservaten ska finnas vid större väg. Därtill vill kommunen veta om och hur tillgängligheten för funktionsvarierade möjliggörs. Kommunen betonar även älgjaktens betydelse och vill inte att reservatsbildning ska utgöra hinder för jakt, uppförande av jakttorn, underhåll av skjut- och siktgator eller transport av fällt vilt. Kommunen efterfrågar att nya anläggningar som leder, stigar, skoterleder samt cykelleder ska kunna tillskapas och underhållas. När en led passerar reservatet önskar kommunen att en skylt ska sättas upp. Kommunen vill inte att skotertrafik begränsas i reservatet. Kommunen efterfrågar även information om hur borttagande av främmande arter ska genomföras samt vad som händer med virket vid eventuell avverkning av contortatall.

Kommunen anser slutligen att en anställning, finansierad av Länsstyrelsen och Sveaskog, bör tillskapas för skötseln av reservaten.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen ställer sig positiva till fortsatt utveckling av reservaten. Länsstyrelsens förvaltare, eller de förvaltarna uppdrar åt, kan vidta de åtgärder som är angivna i B-föreskrifterna. Det gäller exempelvis uppsättning av informationstavlor, anläggande samt underhåll av led, eldstad, vindskydd, koja eller spång.

Tillgänglighetsanpassning för personer med funktionsvariationer görs endast i ett fåtal reservat i länet och är i nuläget inte aktuellt för dessa reservat. Om reservatet korsas av en större led eller skoterled kan det

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

vara lämpligt med skyltning. Jakt i reservaten begränsas inte av reservatets föreskrifter utan sker enligt gällande jaktlagstiftning. I avsnittet med undantag från föreskrifterna förtydligas att det är möjligt att uppföra nya jakttorn samt att tillskapa och underhålla sikt- och skjutgator vid jaktpass. Skotertrafik begränsas inte av reservatets föreskrifter utan sker enligt gällande terrängkörningslagstiftning. Borttagande av främmande arter kan innebära olika åtgärder beroende på vilken art det handlar om. Om eventuell contortatall avverkas tillfaller virket fastighetsägaren Sveaskog.

Länsstyrelsen ansvarar för reservatets förvaltning och har i nuläget både reservatsförvaltare och anställd fältpersonal som arbetar med länets reservat. I dagsläget är det inte aktuellt att anställa fler reservatsförvaltare eller utöka fältpersonalstyrkan.

Skogsstyrelsen är positiv till att reservatet bildas.

Sametinget skriver i sitt yttrande att det är viktigt att det samiska kulturlandskapet och historia synliggörs samt att föreskrifterna för naturreservatet inte hindrar samisk markanvändning. Sametinget noterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b), och Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörd sameby inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) lämnar övergripande synpunkter på förslaget och hänvisar till berörd sameby för områdesspecifika synpunkter. SSR anser att det är viktigt att naturreservaten inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet. Inskränkningar i renskötselrätten ska ske i samförstånd med rättighetshavarna, samebyarna. Bränningar och stängsling anges som exempel på åtgärder som alltid bör samrådats om.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har inför remissen bjudit in Rans sameby till konsultation. Samebyn har valt att inte genomföra konsultation. Samebyn har också fått remissförslaget. Inför skötselåtgärder med påverkan på renskötseln ingår alltid samråd med

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

samebyn vid planering av genomförandet. Både Länsstyrelsen och Rans sameby kan ta initiativ till samråd om skötsel av naturreservatet.

Landsförbundet Svenska Samer (LSS) har i sitt yttrande ställt sig positiva till inrättande av naturreservat. Hänsyn ska tas till renskötselns markanvändning. LSS anser att det är viktigt att det inte stimuleras till nya aktiviteter som bland annat turism i områden med etablerad samisk markanvändning.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning är undantaget från naturreservatets föreskrifter (undantag b). Naturreservatet kommer kunna besökas inom ramen för allemansrätten på samma sätt som innan beslutet om naturreservat.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) är positiva till att Vatjomyrans skyddas som naturreservat.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) Västerbotten genom Sorsele kommungrupp uttrycker en oro kring att ansvaret kring biologisk mångfald genom skyddade områden faller tungt på inlandskommunerna. LRF önskar att gränsmarkering sker snabbt för att undvika missförstånd vid skogsbruksåtgärder. De ifrågasätter även ifall det finns medel till naturvårdande skötsel och skötsel för friluftsliv, inklusive vägunderhåll. LRF uppskattar att undantag för att bekämpa och förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre lagts till samt tydligt beskrivna undantag kopplade till jakt.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsens arbete med områdesskydd styrs utifrån nationella¹ och regionala strategier². En djupare motivering kring varför området prioriteras i Länsstyrelsens arbete med områdesskydd finns under "Motivering och bedömning". Det primära syftet med naturreservat är skydd av särskilt värdefulla naturtyper. Beslut och skötselplaner för naturreservat utformas för att gälla under lång tid. Åtgärder för friluftsliv och naturvårdande skötsel

¹ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 6762.

² Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018).

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

möjliggörs och genomförs utefter tillgängliga resurser för förvaltning av naturreservat.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Vatjomyrän (Vátjuojeäggie) naturreservat ligger ca 17 km SV om Sorsele. Naturreservatet utgörs av ett mindre sammanhängande område med urskogsartade granskogar. Reservatet har höga naturvärden knutna till det naturskogsartade skogstillståndet, med god förekomst av strukturer som gamla träd, stående och liggande död ved. Det finns även ett inslag av i huvudsak hydrologiskt intakta våtmarker, tjärnar och bäckar. Delar av reservatet är påverkat av dikning. Reservatet hyser livsmiljöer för sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar.

Naturreservatet kan besökas året runt för till exempel vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning och området är lättillgängligt då en skogsbilväg tangerar reservatsgränsen i öst. En äldre naturstig löper genom reservatet.

Reservatet ligger inom Rans samebys förvinter- och vårvinterbetesmarker.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Vatjomyrän är en mycket värdefull naturmiljö som hyser en mångfald av arter som är knutna till dessa miljöer. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, dikning och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär.

Naturreservatets våtmarker är till viss del påverkade av dikning. Även tjärnar och vattendrag kan vara fysiskt och hydrologisk påverkade. På grund av detta så har ekosystemens funktion i delar av området

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte. Ett bevarande och en utveckling av områdets höga naturvärden förutsätter därför att skötselåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt. Därför möjliggörs naturvårdande skötsel såsom hydrologisk återställning. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Naturreservatet omfattar Sveaskogs marker och är i första hand avgränsat med utgångspunkt i reservatets huvudsyfte om bevarande av områdets naturskogar, vilket i sin tur utgår ifrån regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar. Även lantmäteri- och sköseltekniska aspekter har beaktats i avgränsningen.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Vatjomyran med sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Vatjomyran har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet. Vatjomyran ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd³.

- Området ligger i ett landskap med hög koncentration av skyddade områden och skogar med dokumenterat höga naturvärden. Därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁴. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 78,3 hektar skog (varav 57 ha är produktiv skog), 0,2 hektar vattendrag och sjö och 59,7 hektar våtmark med dess arter, strukturer och processer som i första hand stärker möjligheterna att nå miljömålet Levande skogar men även miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Vatjoträskbäcken (ID SE726321-156198 i VattenInformationssystem Sverige, VISS) har idag god ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)⁵. Ett skydd av området kommer att bidra till att den goda ekologiska statusen bibehålls.

³ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

⁴ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Inga riksintressen berör Vatjomyrans naturreservat. Storumans kommunala översiktsplan redovisar inga övriga planer för markanvändning i Vatjomyrans naturreservat.

Sammantaget så bedömer Länsstyrelsen därför utifrån reservatets omfattning att detta beslut om bildande av naturreservatet Vatjomyran är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare, boplatser för djur och fåglar.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen. Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att inskränkningar som motiveras av hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatets avgränsning och föreskrifter är nödvändiga för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden. I avsnittet Motiv till skyddets utformning ges en fördjupad motivering till detta.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning för ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en bedömning om konsekvensutredning göras för ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (SFS 2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- I enlighet med 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) ska tillstånd för utsättning av fisk sökas hos Länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt,
- Det är förbjudet att använda blyhagel vid jakt på våtmarker och över grunda delar av öppet vatten enligt 14b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Maja Östlund, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Simon Mattsson, handläggare områdesskydd medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på

<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

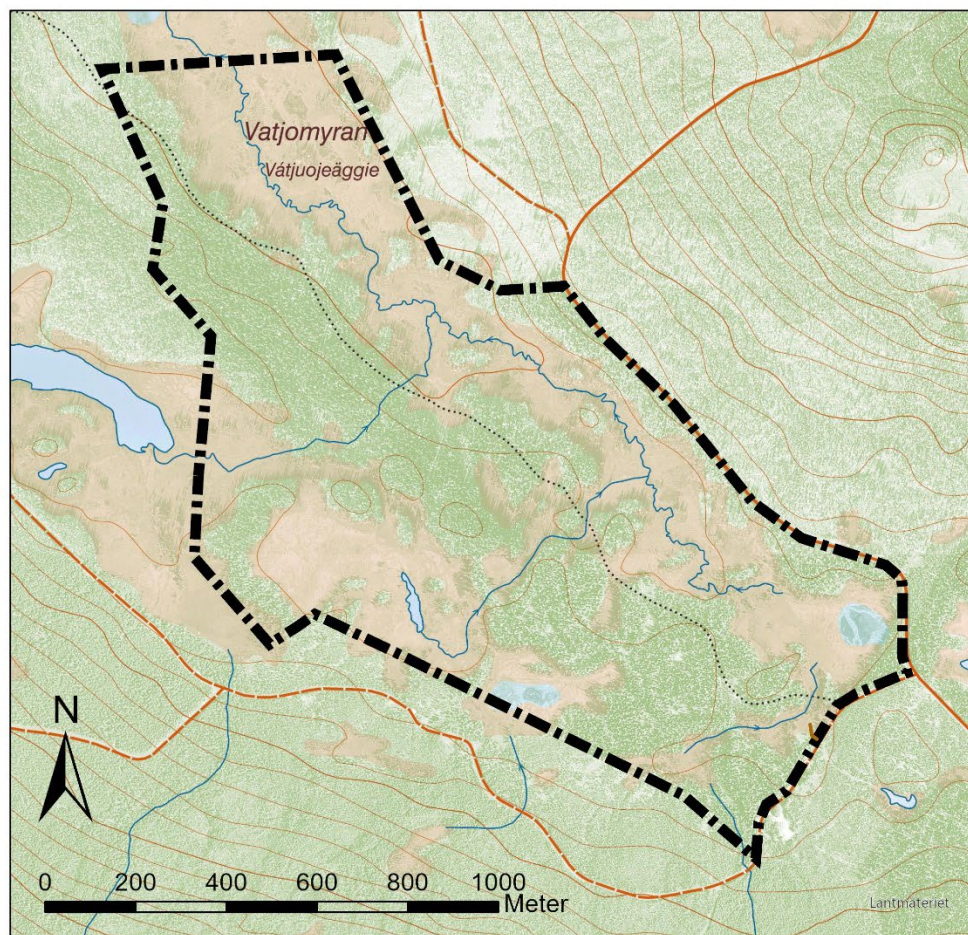
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Bilaga 1

Naturresevat

Vatjomyrar

Sorsele kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut med
diarienummer 9616-2023

 Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmateriet, Länsstyrelsen

Beslutskarta för Vatjomyrans naturresevat.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut

1 (16)

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Dossiernummer
2402453

Skötselplan för Vatjomyrans naturreservat i Sorsele kommun

Foto: Maja Östlund

1 Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets till stora delar naturskogsartade granskogar samt dess sjöar, vattendrag och våtmarker. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är påverkat av dikning eller främmande arter så ska syftet även kunna nås genom att:

- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

2 Fakta om naturreservatet

Namn	Vatjomyran
Dossiernummer	2402453
NVR-id	2062083
Kommun	Sorsele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	17 km SV om Sorsele
Mittkoordinat	602057, 7260205 (SWEREF 99 TM)

Namn	Vatjomyran
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Sveaskog AB
Fastigheter	Sorseleskogen 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	143,9 hektar
Areal skogsmark	78,3 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	78,3 hektar
Areal produktiv skog	57 hektar
Areal öppen våtmark	59,7 hektar
Areal övrig öppen mark	5,6 hektar
Areal vatten:	0,2 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

3 Naturtypsindelning

Följande naturtyper förekommer i naturreservatet.

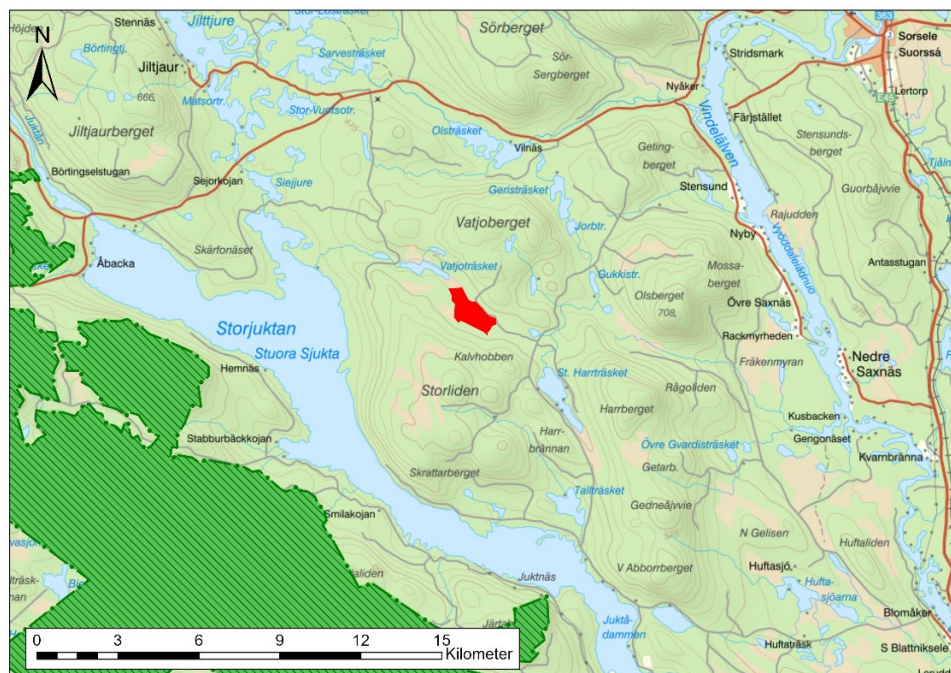
Naturtyp enligt NNK	Kod	Areal / Längd
Taiga	9010	72,7 ha
Skogbevuxen myr (91D0)	9740	19,9 ha
Aapamyrar	7310	49,3 ha
Icke-natura skog	9900	1,4 ha
Icke natura-naturtyp (ex vägren, elledningsgator etc)	6960	0,02 ha
Myrsjöar	3160	0,2 ha
Mindre vattendrag < 3m	126	2,2 km
Mindre vattendrag 3-6m	127	2,8 km

Tabell med naturreservatets Natura-naturtyper enligt Natura-naturtypskartan (NNK), kartering enligt Naturvårdsverket.

4 Beskrivning av naturreservatet

4.1 Läge och landskap

Området består av ett medelstort skog-myrmosaikområde. Höjden över havet är ca. 480 m.ö.h. Landskapet är flackt med Vatjoträskbäcken centralt i området som omges av våtmarker. Omgivande landskap är dramatiskt med flera högresta berg. Ca 12 km öster om reservatet ligger byarna Övre- och Nedre Saxnäs.

Naturreservatet Vatjomyran (centralt placerad, helmarkerad polygon i rött) ligger cirka 17 km SV om Sorsele. På kartan syns också några närliggande naturreservat (streckade polygoner i grönt).

4.2 Naturgeografiska förhållanden

Berggrunden i området domineras av en för området karakteristisk revsundsgranit. Dominerande isrörelseriktning har varit från nordväst-nordnordväst.

Jordarten består mestadels av näringsfattig dödismorän med förekomst av näringsrikare isälvsediment. I sydvästra delen av reservatet löper en isälvsavlagring, troligen subglacial, som bildat en tydlig ås i nordvästlig-sydöstlig riktning. Åsen gavs under Inventering av naturgrus inom Sorseles grusförsörjningsområde högsta

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

naturvärde (klass 1)¹. Söder om reservatet längs bäcken som ansluter till reservatet har en isälvsränna runnit i riktning mot isälvsavlagringen. På myrmarkerna utgörs jordarten av torv.

4.3 Skog

Skogen i området domineras av urskogsartad granskog med hög beståndsalder och gott om gamla granar på minst 250 år varav många är rikt draperade med garnlav. Skogen har ofta relativt låg produktivitet på grund av höjdläget och markfuktigheten. Skogen är påtagligt skiktad, gles och åldersspridd och det finns överlag allmänt med garnlav. Det finns ett sparsamt inslag av björk.

Död ved förekommer genomgående allmänt till rikligt med stående döda granar och lågor av gran i alla stadier av nedbrytning. Den döda veden är ofta grov men det finns ved i alla dimensioner. Området är i mycket låg grad påverkat av äldre plockhuggning. I övrigt saknas spår av sentida påverkan helt.

4.4 Våtmarker

En betydande del av det flacka området utgörs av ett aapamyrkomplex som kantas av skogsbevuxen myr. Fjällskära förekommer på våtmarker inom reservatet vilket indikerar att det finns intermediära eller rika kärr inom området. Majoriteten av våtmarkerna förefaller vara hydrologiskt opåverkade, med undantag för ett dike i anslutning till vägen i öst där våtmarken visar tecken på igenväxning. Ingen inventering av våtmarkernas naturvärden har genomförts. De utgör dock generellt en viktig biotop för många skogs- och våtmarkslevande arter och skapar tillsammans med skog och andra naturmiljöer en variationsrik ekologisk enhet.

4.5 Sjöar och vattendrag

Det finns en mindre myrsjö i reservatet. Flertalet små vattendrag korsar reservatet i väst-östlig riktning och ansluter sedan till huvudvattendraget Vatjoträskbäcken som rinner i syd-nordlig riktning. Vatjoträskbäcken mynnar sedan ut i Vatjoträsket strax norr om reservatet. Den del som ingår i reservatet förefaller vara

¹ Länsstyrelsen Västerbotten (1999) Inventering av naturgrus inom Sorsele grusförsörjningsområde.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

opåverkad av tydliga mänskliga ingrepp med ett naturligt meandrande lopp genom våtmarkerna.

4.6 Naturvårdsarter

Vatjomyrans naturreservat utgör en mycket lämplig miljö för arter knutna till urskogsartad granskog. På några av de gamla granarna syns spår från tretåiga hackspettens födosök.

Följande skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter har påträffats (hotkategori enligt Artdatabankens Rödlista 2020² inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar):

Fjällskära, grönbena, garnlav (NT), spindelblomster, norrlandslav och tretåig hackspett (NT).

Färska hack från den tretåiga hackspetten på gran. Foto: Simon Mattsson.

² SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

4.7 Kulturhistoria och markanvändning

Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar

Det finns inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar inom reservatet enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök³. Enligt Lantmäteriets kartor går en naturstig genom reservatet i nordostlig-sydvästlig riktning från vägen vid reservatets södra gräns, via Vatjoträskets västra kant och vidare till vägen nordväst om Vatjoträsket.

Skogsbruk

Skogen i reservatet bär enstaka spår av äldre tiders nyttjande. Det finns ett fåtal spridda stubbar efter plockhuggning i området.

4.8 Renskötsel

Naturreservatet ligger inom fjällsamebyn Rans förvinter- och vårvinterland som nyttjas under senhösten och vårvintern. En renflyttningsled löper via Vatjoträsket mot Sörslåttjärnen och tangerar reservatets östra gräns. Området är inte utpekad som riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken enligt Sametingets kartor⁴.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

4.9 Friluftsliv

Naturreservatet Vatjomyran är ett trevligt och relativt lättillgängligt besöksmål för egna strövtåg och naturstudier. Naturreservatet nås från väg 1132 via den större skogsbilvägen Harrträskvägen vidare via skogsbilvägen Holmtjärnvägen som tangerar reservatets östra gräns.

³ Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

⁴ Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Tidvis kan skogsbilvägarna vara bommad eller oplogad (alternativt svårframkomlig med bil).

Reservatet saknar i dagsläget besöksanordningar. Naturreservatet kan besökas året runt för vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning eller en skidtutur på myrarna i vårsolen. Området är relativt flackt och lättframkomligt men med ett dramatiskt omgivande landskap med flera högresta berg. Våtmarkerna i reservatet med öppna vattenytor kan begränsa framkomligheten något under barmarkssäsongen.

5 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i tre skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (se även bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

5.1 Skötselområde 1: Grandominerad skog (74,4 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av gammal, urskogsartad granskog. Skogarna är flerskiktade och luckiga med tydlig åldersspridning i trädskiktet. Här finns rikligt med gamla granar kring 200–300 år där många är rikligt draperade av garnlav. Tillgången på död ved är god och i stora delar av området finns mycket rikligt med död ved, både stående och liggande i olika stadier av nedbrytning. Skogarna bär överlag mycket få spår av tidigare skogsbruk.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen grandominerad skog ska vara minst 74,4 ha

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

5.2 Skötselområde 2: Våtmarker (69,2 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar alla våtmarker i naturreservatet. Fyndet av fjällskära indikerar att myrarna troligen utgörs av intermediära till rika kärr. Myrarna har i stor utsträckning en ostörd hydrologi. Ett dike

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

finns i en myr i den södra delen närmast vägen där myren visar tecken på igenväxning.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen våtmarker ska vara minst 69,2 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling:

Våtmarkerna ska i huvudsak lämnas för fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå ostört.

Främmande arter:

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning:

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

5.3 Skötselområde 3: Sjöar och vattendrag (0,2 ha resp. 4,6 km)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar reservatets bäckar och myrsjöar samt dessa vattenmiljöers svämplan (dvs den yta som påverkas av återkommande översvämningar. Vattendragen förefaller i huvudsak vara hydrologiskt opåverkade.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets sjöar och vattendrag inklusive svämplan ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Vattenkvaliteten ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen sjöar ska vara minst 0,2 ha och längden vattendrag ska vara minst 4,6 km.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Hydrologisk restaurering

Där vattenmiljön påverkats negativt av exempelvis flottningsåtgärder kan restaurering för återställning av hydrologin övervägas.

6 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter.

Beskrivning

Naturreservatet har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva förhållandevis opåverkad natur och att nyttja området till rekreationsaktiviteter som bärplockning, jakt och annat. Tillgängligheten är relativt god med en skogsbilväg som ansluter till naturreservatet.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Områdets entré och friluftslivsanordningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.
- Reservatets intressanta naturmiljöer och arter ska kunna besökas utan att skada dem.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Åtgärder för friluftsliv

- Minst en informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet.
- I dialog med markägaren Sveaskog ska en bedömning göras om behov finns av uppförande och förvaltning av anläggningar såsom leder, parkeringsplatser, grillplatser, vindskydd och stugor.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.
- Om besökare påverkar reservatets känsliga naturmiljöer och värdefulla arter, t.ex. genom markslitage eller påverkan på livsmiljöer för skyddsvärda arter, ska lämpliga åtgärder för att minska påverkan kunna genomföras. Aktuella åtgärder kan exempelvis vara informationsinsatser och kanalisering med markering av stig och spänger.

7 Nyttjanderätter

- Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får uppföras och sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

8 Samråd med rennäring

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Vatjomyrans naturreservat som kan medföra påverkan på rennäringen. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

9 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårds-verkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

10 Sammanställning av skötselåtgärder

Naturresevatets planerade skötselåtgärder är främst inriktade på att bevara de värdefulla urskogsartade granskogarna samt att tillgängliggöra naturresevatet för besökare.

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Gränsmarkering	Se bilaga 1 i beslutet och kap. 9	1
Montering och underhåll av informationsskylt	Se bilaga 1	2
Hydrologisk återställning	Skötselområde 1,2,3	0
Åtgärder för att förhindra spridning och etablering av främmande arter	Se kap. 5	Vid behov
Åtgärder för att förhindra slitage och störningar på naturtyper och arter	Se kap. 6	Vid behov

Tabell med sammanställning av skötselåtgärder. Siffran anger prioritetsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser. 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

11 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturresevatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att resevatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom resevatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av resevatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

11.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

11.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturresevatets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån resevatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

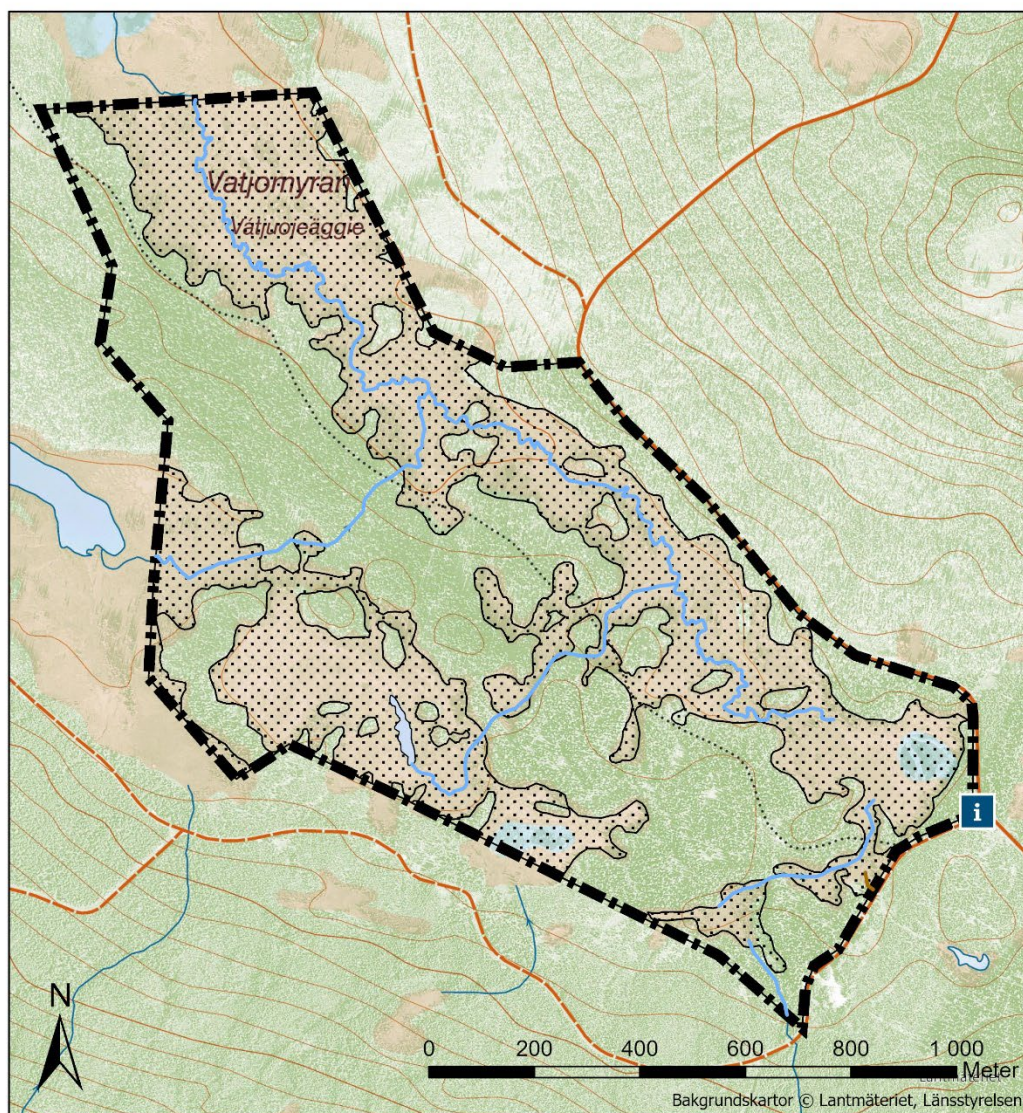
Bilagor

1. Karta över skötselområden och informationsskylt

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Bilaga 1

Bilaga 1. Karta med skötselområden för naturreservatet Vatjomyrans, Sorsele kommun. Dnr 9616-2023.

Skötselområden

- 1. Grandominerad skog
- 2. Våtmarker
- 3. Sjöar
- 3. Vattendrag

Reservatsgräns

Informationsskylt

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta över skötselområden för Vatjomyrans naturreservat

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3

1 (2)

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2024-09-04

Diarienummer
9616-2023

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.